

ARREST VAN HET HOF (TWEEDE KAMER)
VAN 26 JANUARI 1984 ¹

Ludwig-Maximilians-Universität München
tegen Hauptzollamt München-West
(verzoek om een prejudiciële beslissing,
ingediend door het Finanzgericht München)

„GDT — vrijstelling voor wetenschappelijke apparaten — glazen flessen”

Zaak 45/83

Samenvatting

Gemeenschappelijk douanetarief — Invoer met vrijstelling van douanerechten — Wetenschappelijke instrumenten of apparaten — Begrip — Omschrijving — Criteria — Recipiënten voor het opslaan of kweken van te onderzoeken stof — Daarom uitgesloten (Verordening nr. 1798/75 van de Raad, artikel 3, lid 1)

De douanevrijstelling van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1798/75 voor wetenschappelijke instrumenten of apparaten kan slechts worden verleend voor materiaal dat op grond van zijn bijzondere technische structuur en zijn werking zelf rechtstreeks als middel voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek dient. Materiaal dat niet als middel, maar enkel als object van wetenschappelijk onderzoek fungeert, kan niet als wetenschappelijk instrument of apparaat wor-

den beschouwd; wanneer immers het onderzoek niet met behulp van maar aan dit materiaal wordt verricht, vervult het bij het onderzoek slechts een louter passieve rol.

A fortiori kunnen recipiënten die slechts bestemd zijn voor het opslaan, bewaren of kweken van een te onderzoeken stof, niet als wetenschappelijke instrumenten of apparaten worden beschouwd.

In zaak 45/83,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht München, in het aldaar aanhangig geding tussen

¹ — Procestaal: Duits.

LUDWIG-MAXIMILIANS-UNIVERSITÄT MÜNCHEN

en

HAUPTZOLLAMT MÜNCHEN-WEST,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van verordening nr. 1798/75 van de Raad van 10 juli 1975 betreffende de invoer met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard (PB L 184 van 1975, blz. 1),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

samengesteld als volgt: K. Bahlmann, kamerpresident, P. Pescatore en O. Due, rechters,

advocaat-generaal: P. VerLoren van Themaat
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

De verwijzingsbeschikking en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop.

1. De toepasselijke bepalingen

Het hoofdgeding heeft betrekking op de verlening van vrijstelling van douanerechten voor door verzoekster inge-

voerde glazen flessen, die bestemd zijn voor de bewaring en de weefselcultuur van menselijke kankercellen in steriele omstandigheden en die volgens verzoekster moeten worden aangemerkt als wetenschappelijke instrumenten of apparaten. De voor de invoer van dergelijke instrumenten en apparaten geldende bepalingen zijn vervat in verordening nr. 1798/75 van de Raad van 10 juli 1975 betreffende de invoer met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief van voorwerpen van op-

voedkundige, wetenschappelijke of culturele aard (PB L 184, van 1975, blz. 1).

Die verordening is vastgesteld met het oog op de naleving, door de Gemeenschap, van de Overeenkomst van Florence, die werd uitgewerkt onder auspiciën van de Unesco. Artikel 1 van deze Overeenkomst, die in 1952 in werking trad, bepaalt dat de verdragsluitende staten zich verplichten, geen douanerechten of andere heffingen te innen bij of ter zake van de invoer van onder meer de in de bijlage bedoelde voorwerpen van wetenschappelijke aard.

Bijlage D bij de Overeenkomst omvat, behoudens enkele uitzonderingen, wetenschappelijke instrumenten en apparaten die uitsluitend zijn bestemd voor het onderwijs of zuiver wetenschappelijk onderzoek.

Ter bevordering van het vrije verkeer van ideeën en het verrichten van wetenschappelijk onderzoek binnen de Gemeenschap heeft de Raad derhalve verordening nr. 1798/75 vastgesteld, die voorziet in de mogelijkheid om bepaalde voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief in de Gemeenschap in te voeren. Volgens artikel 1 van verordening nr. 1798/75 zijn bepaalde voorwerpen van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief vrijgesteld ongeacht het gebruik waarvoor zij bestemd zijn. Bepaalde andere voorwerpen moeten, aldus artikel 2, bestemd zijn voor bepaalde openbare instellingen of organisaties, bepaalde instellingen of organisaties van openbaar nut dan wel bepaalde anderszins erkende instellingen of organisaties. Ingevolge artikel 3 kan een derde categorie, te weten de niet in artikel 1 en 2 bedoelde wetenschappelijke instrumenten en apparaten, met vrijstelling van douanerechten worden ingevoerd, mits zulks uitsluitend geschiedt

voor het onderwijs of zuiver wetenschappelijk onderzoek. Luidens artikel 3 zijn deze instrumenten en apparaten vrijgesteld, wanneer

„a) zij bestemd zijn:

— hetzij voor openbare instellingen of instellingen van openbaar nut, wier voornaamste bezigheid het onderwijs of het wetenschappelijk onderwijs is, en voor diensten die onder een openbare instelling of een instelling van openbaar nut ressorteren en wier voornaamste bezigheid het onderwijs of het wetenschappelijk onderzoek is;

— hetzij voor particuliere wetenschappelijke of onderwijsinstellingen die als zodanig toestemming hebben van de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten om deze goederen vrij van rechten in te voeren,

en wanneer

b) geen instrumenten of apparaten van overeenkomstige wetenschappelijke waarde in de Gemeenschap worden vervaardigd.”.

Om in aanmerking te komen voor de vrijstelling van douanerechten krachtens artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1798/75 moet derhalve de instelling of organisatie waarvoor het betrokken voorwerp bestemd is, aantonen dat het gaat om een wetenschappelijk instrument of apparaat dat uitsluitend bestemd is voor het onderwijs of zuiver wetenschappelijk onderzoek.

2. *De feiten en de procedure voor de nationale rechter*

Verzoekster in het hoofdgeding, de Ludwig-Maximilians-Universität München (hierna: verzoekster) voerde op 24 februari 1977 glazen flessen in de Bondsrepubliek Duitsland in. Volgens de door verzoekster verstrekte gegevens zijn de flessen vervaardigd van flintglas, een materiaal dat ook bij langdurige opslag geen stoffen in het alkalische medium afgeeft. Voorts hebben de flessen een platte bodem, die de aangroei van de cellen toelaat, en een speciale gietrand. Deze laatste is speciaal ontworpen voor weefselcultuurmedia en maakt het mogelijk om oplossingen uit te gieten zonder dat zij langs de rand van de fles aflopen; dit is wegens de uiterst strenge eisen inzake steriliteit zeer belangrijk.

Toen de flessen bij de douane werden aangeboden om in het vrije verkeer te worden gebracht, verzocht verzoekster om vrijstelling van douanerechten. Het Hauptzollamt München-West verleende aanvankelijk vrijstelling, met dien verstande dat achteraf zou worden geverifieerd of het inderdaad om onderzoeksmiddelen ging. Nadat de Zolltechnische Prüfungs- und Lehranstalt München had onderzocht, of aan de voorwaarden van verordening nr. 1798/75 voor invoer met vrijstelling van douanerechten was voldaan, vorderde verweerder evenwel achteraf, bij wijzigingsbesluit van 27 juni 1977, douanerechten ten bedrage van DM 357,20 alsmede de daarover verschuldigde omzetbelasting bij invoer ten bedrage van DM 39,20. Als reden daarvoor voerde verweerder aan, dat de betrokken glazen flessen niet konden worden aangemerkt als instrumenten of apparaten (de Duitse versie van verordening nr. 1798/75 spreekt van „Instrumente, Apparate oder Geräte”). Verzoekster diende daarop bij het Hauptzollamt een bezwaarschrift in; toen dit werd

afgewezen, stelde zij tegen het Hauptzollamt beroep in bij het Finanzgericht München.

Voor het Finanzgericht heeft verzoekster betoogd, dat de ingevoerde glazen flessen als „wetenschappelijke instrumenten of apparaten” in de zin van de Duitse versie van verordening nr. 1798/75 moeten worden aangemerkt; het zou hier immers gaan om instrumenten of apparaten voor onderzoek. Het begrip instrumenten zou in gespecialiseerde woordenboeken worden omschreven als middel, gereedschap of fijn werktuig en derhalve ook de ingevoerde glazen flessen omvatten. Voorts zouden deze flessen een „Gerät” in de zin van verordening nr. 1798/75 zijn, nu daaronder werktuigen, uitrustings- en gebruiksvoorwerpen, machines, toebehoren en benodigdheden („Utensilien”) worden gerekend.

Voor de verwijzende rechter heeft het Hauptzollamt bestreden, dat de betrokken glazen flessen van wetenschappelijke aard zijn in de zin van artikel 3 van verordening nr. 1798/75. Zij heeft daartoe verwezen naar het woordenboek de „Neue Herder”, waar „Instrumente”, worden omschreven als „Werkzeuge zu technischen, wissenschaftlichen oder künstlerischen Zwecken”, en „Werkzeuge” als „Arbeitsgeräte, mit denen eine Tätigkeit bzw. Arbeit ausgeführt wird”. Ook het woordenboek de „Große Duden — Fremdwörterbuch” omschrijft „Instrument” als een „Mittel, Gerät oder feines Werkzeug (für technische oder wissenschaftliche Arbeiten)”.

Volgens het Hauptzollamt gaat het bij een instrument derhalve om een produkt dat het karakter heeft van een werktuig waarmee een werk of een activiteit kan worden verricht, met dien verstande dat het instrument op enigerlei wijze actief op het te behandelen voorwerp of materiaal moet inwerken. Dit zou niet het ge-

val zijn bij de glazen flessen, die slechts een passieve functie vervullen bij het steriel kweken en bewaren van cultuurmedia. Het zouden evenmin „Geräte” in de zin van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1798/75 zijn, doch hooguit gerei („Gerätschaften”), dat niet onder de onderhavige regeling valt. Deze laatste zou immers geen vrijstelling van douanerechten beogen voor „voorwerpen” zonder meer, doch enkel voor wetenschappelijke instrumenten en apparaten. Bovendien zou in de Franse en Engelse versie van de verordening enkel sprake zijn van wetenschappelijke instrumenten en apparaten („instruments et appareils scientifiques”; „scientific instruments or apparatus”). De term „Geräte” in de Duitse versie zou derhalve slechts dienen om de termen „Instrumente und Apparate” taalkundig te vervolledigen en af te ronden.

Bij beschikking van 8 maart 1983 heeft het Finanzgericht München de behandeling van de zaak geschorst en besloten, het Hof de volgende prejudiciële vraag te stellen:

„Hoe moeten de termen 'instrumenten en apparaten' in artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 van 10 juli 1975 (PB L 184 van 1975, blz. 1) (in haar oorspronkelijke versie) worden uitgelegd? Vallen daaronder goederen van willekeurige aard of alleen voorwerpen die zijn voorzien van een mechanisme of andere inrichtingen waarmee een stof kan worden bewerkt, verwerkt of anderszins behandeld dan wel bepaalde natuurkundige of scheikundige toestanden (zoals temperatuur of vacuüm) of verschijnselen kunnen worden opgewekt, geregeld of waargenomen en gemeten? Welke andere criteria moeten in voorkomend geval voor de afbakening van deze begrippen worden aangewend?”

In de motivering van de beschikking merkt het Finanzgericht op, dat het vooral gaat om de vraag, of met het begrip „wetenschappelijke instrumenten en apparaten” enkel het algemene begrip „voorwerp” wordt omschreven dan wel wordt bedoeld op een bijzondere categorie produkten met specifieke eigenschappen en kenmerken. Voor deze laatste uitlegging kan worden aangevoerd, dat elders in verordening nr. 1798/75, anders dan in artikel 3, lid 1, de uitdrukking „voorwerp” wordt gebezigd, dat artikel 3, lid 2, een bijzondere regeling bevat voor delen en toebehoren, alsmede dat de bewoordingen „instrumenten en apparaten” beantwoorden aan de terminologie van het gemeenschappelijk douanetarief, waar zij een engere betekenis hebben dan de omschrijving „goederen” of „voorwerpen”. Anderzijds kan gezien de strekking van verordening nr. 1798/75 bezwaarlijk worden gesteld, dat een goed slechts voor een gunstiger douanebehandeling in aanmerking komt indien het niet alleen bijzonder geschikt is voor wetenschappelijk onderzoek — hetgeen het adjectief „wetenschappelijk” impliceert —, doch tevens andere kenmerkende eigenschappen heeft.

Indien derhalve — aldus het Finanzgericht — onder „instrumenten en apparaten” goederen moeten worden verstaan die zich van andere voorwerpen onderscheiden door hun bijzonder aard, rijst vervolgens het probleem, welke criteria voor dat onderscheid moeten worden aangewend. Daarbij zal in aanmerking moeten worden genomen, dat artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1798/75 in de Franse en Engelse versie alleen de woorden „instrumenten en apparaten” („instruments et appareils” respectievelijk „instruments or apparatus”) bevat, en dat derhalve geen zelfstandige betekenis moet worden toegekend aan de — enkel in de Duitse versie van de verordening voorkomende — term „Gerät”.

Uitgaande van de terminologie van het gemeenschappelijk douanetarief en op grond van de verbinding van de woorden „instrumenten en apparaten” met het adjectief „wetenschappelijk”, moet — aldus nog steeds het Finanzgericht — bij de kenmerken die een goed het karakter van apparaat of instrument verlenen, vooral worden gedacht aan het voorhanden zijn van een mechanisme of van andere inrichtingen waarmee een stof kan worden bewerkt, verwerkt of anderszins behandeld dan wel bepaalde natuurkundige of scheikundige toestanden (zoals temperatuur of vacuüm) of verschijnselen kunnen worden opgewekt, geregeld of waargenomen en gemeten.

Anderzijds kan het niet voldoende worden geacht, dat een goed dat slechts als recipiënt dient, wegens zijn materiële eigenschappen geschikt en bestemd is om de invloed van storende milieufactoren bij de behandeling van een stof respectievelijk het verloop van een proces uit te schakelen. Zodanige voorwerpen kunnen veel meer slechts als apparaten of instrumenten worden gekwalificeerd wanneer zij zijn voorzien van inrichtingen waarmee de aard en de intensiteit van dergelijke storingsfactoren kunnen worden bepaald en geregeld of gemeten.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Commissie, vertegenwoordigd door J. Sack, lid van haar juridische dienst.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Bij beschikking van 5 oktober 1983 heeft het Hof de zaak naar de Tweede kamer verwezen.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

De *Commissie* merkt om te beginnen op, dat de bewoordingen van de Duitse versie van verordening nr. 1798/75 verder reiken dan die van de overige versies, inzonderheid de Engelse en de Franse. Deze laatste zijn van belang, daar verordening nr. 1798/75 van de Gemeenschap de Overeenkomst van Florence van 21 mei 1975 omzet en deze Overeenkomst in de Engelse en de Franse taal is opgesteld. Waar in de Duitse versie steeds sprake is van „Wissenschaftliche Instrumente, Apparate und Geräte”, spreken de andere versies alleen van „instrumenten en apparaten” („instruments et appareils”, „instruments or apparatus”). Volgens de Commissie kan verzoekster derhalve slechts steunen op één taalversie van de onderhavige verordening, welke versie verder reikt dan de overige versies. Deze versie vindt evenwel geen bevestiging in de Overeenkomst van Florence of in de richtlijnen voor de uitvoering daarvan, noch de rechtspraktijk van de verdragsluitende staten of in die van de Gemeenschap. Daar komt nog bij, dat de Duitse versie inmiddels is aangepast aan de overige versies doordat het woord „Geräte” uit de oorspronkelijke versie van de verordening is geschrapt (artikel 140, lid 1, sub d, van verordening nr. 918/83 van de Raad van 28 maart 1983 betreffende de instelling van een communautaire regeling inzake douanevrijstellingen, PB L 105 van 1983, blz. 1).

Volgens de Commissie lijdt het geen twijfel, dat de onderhavige glazen flessen niet als instrumenten of apparaten kun-

nen worden beschouwd. Ongeacht de lexicale definities van dit begrip staat vast, dat daaronder alleen voorwerpen kunnen worden verstaan die zodanig zijn geconstrueerd, dat daarmee bepaalde handelingen kunnen worden verricht of bepaalde uitwerkingen op andere voorwerpen kunnen worden teweeggebracht. Voorwerpen daarentegen die enkel dienen voor het bewaren, opslaan of zelfs het „kweken” van werkmateriaal, zijn geen instrumenten en zeker geen apparaten. De afbakening van deze begrippen tegenover de in de artikelen 1 en 2 genoemde „voorwerpen” heeft slechts zin, indien van de functionele betekenis ervan wordt uitgegaan. Bij die betekenis kan het niet om de bestemming van de produkten gaan, daar deze voor alle onder verordening nr. 1798/75 vallende produkten dezelfde is.

De Commissie betoogt dat de Duitse term „Geräte” ruimer is dan de begrippen „Instrumente” en „Apparate”. Als „Gerät” kan worden aangemerkt ieder voorwerp dat zodanig is ontwikkeld, dat het in samenhang met de verrichting van een werk een zekere functie heeft, zonder dat het noodzakelijkerwijs ertoe hoeft te dienen, een verrichting uit te voeren of uitwerkingen op een ander voorwerp teweeg te brengen, zoals dat met instrumenten en apparaten het geval is. Voorwerpen voor het bewaren of opslaan van een stof kunnen derhalve in het Duits „Geräte” worden genoemd omdat zij bepaalde functies vervullen, zonder dat er echter verrichtingen mee kunnen worden uitgevoerd of bepaalde uitwerkingen kunnen worden teweeggebracht.

Voor de betekenis van het begrip „instrumenten en apparaten” verwijst de Commissie voorts naar de voorbeelden in de officiële Gids van de Unesco voor de toepassing van de Overeenkomst van

Florence en het protocol bij die Overeenkomst; deze hebben alle gemeen, dat met de beschreven voorwerpen bepaalde werkzaamheden of onderzoeken kunnen worden verricht dan wel bepaalde uitwerkingen kunnen worden teweeggebracht. Het gaat hier derhalve niet om loutere hulpmiddelen bij de uitvoering van dergelijke verrichtingen.

Voor het overige verwijst de Commissie naar haar opmerkingen in de zaken 294/81 (arrest van 17. 3. 1983, Control Data, Jurispr. 1983, blz. 911) en 300/82 (arrest van 9. 11. 1983, Gesamthochschule Essen, Jurispr. 1983, blz. 3655). Beslissend is, dat de enkele wetenschappelijke bestemming van een voorwerp in het algemeen noch in het betrokken geval voldoende grond vormt voor de toepassing van artikel 3 van verordening nr. 1798/75.

Voor verzoeksters stelling kan derhalve alleen nog worden aangevoerd, dat verordening nr. 1798/75 gezien haar strekking zo ruim mogelijk moet worden uitgelegd. Dit argument heeft volgens de Commissie het bezwaar, dat de wetgever kennelijk bewust bepaalde beperkingen heeft willen aanbrengen; die beperkingen komen immers in de bewoordingen van de verordening duidelijk tot uitdrukking. Voorts gaat het hier niet om willekeurige beperkingen, daar zij overeenstemmen met de internationale praktijk op dit gebied. Tenslotte moet in aanmerking worden genomen, dat een ruime uitlegging weliswaar in het belang zou zijn van het wetenschappelijk onderzoek, doch dat ter bescherming van de in de Gemeenschap gevestigde fabrikanten een excessieve uitbreiding van de vrijstellingen van douanerechten moet worden vermeden. Het zal de bedoeling van de wetgever zijn geweest, dat alleen vrijstelling wordt verleend bij de invoer van voorwerpen van een zekere betekenis, hetgeen bij in-

strumenten en apparaten in het algemeen het geval zal zijn. Het begrip „Geräte” evenwel kan ook zeer eenvoudig geconstrueerde gebruiksvoorwerpen omvatten. Dit standpunt vindt overigens bevestiging in artikel 3, lid 4, van verordening nr. 1798/75, bepalende dat de „gebruikelijke voor uitrusting bestemde materialen” in elk geval van vrijstelling zijn uitgesloten, ook indien het om instrumenten of apparaten gaat.

Op grond van het voorgaande geeft de Commissie het Hof in overweging, de prejudiciële vraag te beantwoorden als volgt:

Het in verordening nr. 1798/75 van de Raad vervatte begrip „instrumenten en apparaten” (in de Duitse versie: „Instrumente, Apparate und Geräte”) moet aldus worden uitgelegd, dat daaronder alleen voorwerpen vallen die zodanig zijn

ontwikkeld, dat daarmee bepaalde verrichtingen kunnen worden uitgevoerd of bepaalde uitwerkingen op andere voorwerpen kunnen worden teweeggebracht; voorwerpen die slechts dienen voor het bewaren of kweken van dood of levend arbeidsmateriaal vallen er evenwel niet onder.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 24 november 1983 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord door de Commissie, vertegenwoordigd door haar gemachtigde, J. Sack, lid van haar juridische dienst.

Op dezelfde terechtzitting heeft de advocaat-generaal conclusie genomen.

In rechte

- 1 Bij beschikking van 8 maart 1983, ingekomen ten Hove op 24 maart 1983, heeft het Finanzgericht München krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van artikel 3 van verordening nr. 1798/75 van de Raad van 10 juli 1975 betreffende de invoer met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard (PB L 184 van 1975, blz. 1), vastgesteld ter uitvoering van de Overeenkomst van Florence (Rec. des Traités des Nations Unies, deel 131, 1952, nr. 1734, blz. 26 en volgende).
- 2 Deze vraag is gerezen in het kader van een beroep, door de Ludwig-Maximilians-Universität München bij het Finanzgericht ingesteld tot nietigverklaring van een beschikking van het Hauptzollamt München-West; daarbij had het Hauptzollamt geweigerd, de invoer van glazen flessen bestemd voor het bewaren en kweken van weefselculturen van menselijke kankercellen in steriele omstandigheden vrij te stellen van douanerechten, op grond dat het geen wetenschappelijke instrumenten of apparaten in de zin van voornoemde verordening betrof.

- 3 Blijkens de processtukken zijn de flessen vervaardigd van flintglas, een materiaal dat ook bij langdurige opslag geen stoffen in het alkalische medium afgeeft. Voorts hebben zij een platte bodem, die de aangroei van cellen toelaat, en een speciale gietrand. De flessen zijn speciaal ontworpen voor het onderzoek van weefselculturen en maken het mogelijk om oplossingen uit te gieten zonder dat zij langs de rand van de fles aflopen, hetgeen absolute steriliteit verzekert.
- 4 Verzoekster in het hoofdgeding heeft voor de nationale rechter aangevoerd, dat de betrokken voorwerpen als „wetenschappelijke instrumenten of apparaten” in de zin van voornoemde verordening zijn te beschouwen, aangezien de term instrument in de gespecialiseerde woordenboeken wordt omschreven als middel, gereedschap of fijn werktuig, en de glazen flessen gereedschap („Geräte”) in de zin van de verordening zijn.
- 5 Volgens het Hauptzollamt daarentegen gaat het niet om instrumenten, daar een instrument actief op het te bewerken voorwerp of materiaal inwerkt en de glazen flessen slechts een passieve rol vervullen, noch om gereedschap, maar om gerei („Gerätschaft”).
- 6 Daarop heeft het Finanzgericht München het Hof de volgende vraag voorgelegd:

„Hoe moeten de termen ‚instrumenten en apparaten’ in artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 van 10 juli 1975 (PB L 184 van 1975, blz. 1) (in haar oorspronkelijke versie) worden uitgelegd? Vallen daaronder goederen van willekeurige aard of alleen voorwerpen die zijn voorzien van een mechanisme of andere inrichtingen waarmee een stof kan worden bewerkt, verwerkt of anderszins behandeld dan wel bepaalde natuurkundige of scheikundige toestanden (zoals temperatuur of vacuüm) of verschijnselen kunnen worden opgewekt, geregeld of waargenomen en gemeten? Welke andere criteria moeten in voorkomend geval voor de afbakening van deze begrippen worden aangewend?”

- 7 Blijkens de processtukken is de kern van deze vraag, of de termen „instrumenten” en „apparaten” in artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 aldus moeten worden uitgelegd, dat zij ook materiaal kunnen omvatten als recipiënten die bestemd zijn voor het opslaan, bewaren of kweken

van een te onderzoeken stof en die bij het verrichten van wetenschappelijk onderzoek slechts een passieve rol vervullen.

- 8 Om te beginnen moet worden vastgesteld, dat noch de Overeenkomst van Florence noch verordening nr. 1798/75 een definitie geeft van de termen „instrumenten” en „apparaten” in de zin van artikel 3, lid 1, eerste zin, van genoemde verordening. Zoals het Hof evenwel reeds heeft vastgesteld, blijkt met name uit de eerste overweging van de verordening, volgens welke voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard „zoveel mogelijk” moeten worden vrijgesteld van douanerechten, dat de termen „instrumenten” en „apparaten” in artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 niet eng mogen worden uitgelegd.

- 9 Niettemin moeten de onderhavige begrippen aldus worden afgebakend, dat de douanevrijstelling slechts geldt voor materiaal dat op grond van zijn objectieve eigenschappen in het bijzonder geschikt is voor het verrichten van zuiver wetenschappelijk onderzoek (zie arrest van 2. 2. 1978, zaak 72/77, Universiteitskliniek Utrecht, Jurispr. 1978, blz. 189).

- 10 Deze bijzondere geschiktheid moet derhalve inherent zijn aan het materiaal waarvoor om vrijstelling van douanerechten wordt verzocht. Bijgevolg kan een douanevrijstelling uitsluitend worden verleend voor materiaal dat op grond van zijn bijzondere technische structuur en zijn werking zelf rechtstreeks als middel voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek dient.

- 11 Daarentegen kan materiaal dat niet als middel, maar enkel als object van wetenschappelijk onderzoek fungeert, niet als wetenschappelijk instrument of apparaat worden beschouwd; wanneer immers het onderzoek niet met behulp van maar aan dit materiaal wordt verricht, vervult het bij het onderzoek slechts een louter passieve rol.

- 12 A fortiori kunnen recipiënten die slechts bestemd zijn voor het opslaan en bewaren van de stof waarop het onderzoek betrekking heeft, niet als wetenschappelijke instrumenten of apparaten worden beschouwd. Ook de omstandigheid dat zij geschikt zijn voor het opslaan en kweken van weefselculturen

in steriele omstandigheden, verleent hen niet het karakter van wetenschappelijke instrumenten of apparaten; deze omstandigheid doet immers niet af aan het wezenlijk kenmerk van een recipiënt, te weten zijn passieve aanwending.

- 13 De omstandigheid dat de Duitse versie van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1798/75 behalve van „instrumenten” en „apparaten” ook spreekt van gereedschap („Geräte”), verleent haar geen ruimere strekking dan de overige taalversies, die deze term niet kennen. Aan de term „Geräte” in de Duitse versie dient derhalve geen bijzondere betekenis te worden toegekend.
- 14 Op de vraag van het Finanzgericht München moet mitsdien worden geantwoord, dat artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 aldus moet worden uitgelegd, dat het geen materiaal omvat als recipiënten die bestemd zijn voor het opslaan, bewaren of kweken van een te onderzoeken stof en die bij het verrichten van wetenschappelijk onderzoek slechts een passieve rol vervullen.

Kosten

- 15 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

uitspraak doende op de door het Finanzgericht München bij beschikking van 8 maart 1983 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Artikel 3, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1798/75 moet aldus worden uitgelegd, dat het geen materiaal omvat als recipiënten die bestemd

zijn voor het opslaan, bewaren of kweken van een te onderzoeken stof en die bij het verrichten van wetenschappelijk onderzoek slechts een passieve rol vervullen.

Bahlmann

Pescatore

Due

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 26 januari 1984.

Voor de griffier

De president van de Tweede kamer

J. A. Pompe

K. Bahlmann

adjunct-griffier

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL
P. VERLOREN VAN THEMAAT
VAN 24 NOVEMBER 1983 ¹

*Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,*

1. De feiten

Ten aanzien van de door het Finanzgericht München bij beschikking van 8 maart 1983 voorgelegde vraag is mijn standpunt als volgt:

In geding is ditmaal de vraag, of door verzoekster ingevoerde glazen flessen, bestemd voor het bewaren en kweken van weefselculturen van menselijke kankercellen in steriele omstandigheden, wetenschappelijke instrumenten of apparaten zijn in de zin van artikel 3, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1798/75 van 10 juli 1975 (PB L 184 van 1975, blz. 1) in haar oorspronkelijke versie.

Volgens de door de Ludwig-Maximilians-Universität München verstrekte gegevens zijn de flessen vervaardigd van flintglas, een materiaal dat ook bij langdurige opslag geen stoffen in het alkalische medium afgeeft. De flessen hebben een platte bodem, die de aangroei van cellen toelaat, en een speciale gietrand; deze is speciaal ontworpen voor weefselcultuurmedia en maakt het mogelijk, dat oplossingen worden uitgegoten zonder dat zij langs de rand van de fles aflopen. Dit is wegens de uiterst strenge eisen inzake steriliteit zeer belangrijk.

Voor de beantwoording van de aan het Hof voorgelegde vraag ga ik er niet alleen van uit, dat deze gegevens juist zijn, maar ook dat de glazen flessen uitsluitend voor wetenschappelijk onderzoek

1 — Vertaald uit het Duits.